

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 3. De obligationibus satisfaciendi onerib. quæ annexa fuerint
beneficiorum acquisitioni,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

Dicuntur autem secularia negotia, quae hominē à diuinis ministerijs auocant, & ea maxime, quae irregularem, seu ad exequenda sacri Ordinis officia ineptum faciunt. De quibus egimus in praecedenti tractatu de irregularitate. Vnde ad hanc obligationem reducitur primo illa, qua Clerici tenentur abstinere ab omni arte sordida, vt macellarij, aut tabernarij ex Clemen. 1. De vita, & honest. Clericorum. Reducitur item illa qua tenentur abstinere à mercatura, seu negotiatione causa lucri, iuxta cap. Negotiatorem & sequentibus, distinct. 88. & cap. finale De vita, & honest. Clericorum: & cap. Secundum instituta, Ne Clerici, vel Monachi, &c. vbi prohibitio fit seuera, sub interminatione anathematis; de qua Troius De perfecto Clerico cap. 52. & 53. docens post Panormitanum ad id ipsum cap. Secundum instituta, necessitatem posse reddere licitam Clerico negotiationem, dummodo nihil sordidum habeat, per quod arceatur à diuino ministerio, ac sine peccato exerceatur. iuxta cap. Quoniam, in citata dist. 88. neq; distrahatur à diuinis, atq; alijs quae ipsi Clerico incumbunt ex officio, iuxta ea quae habentur tota fere dist. 91.

21. Reducitur praeterea obligatio, qua Clerici tenentur abstinere ab actionibus, ex quibus sequitur, vel sequi potest vitæ amissio, vel sanguinis effusio, vt à portandis armis ex cap. 2. De vita & honest. Cleric. vbi contravenientes praecipuntur excommunicari. Excepe casum necessitatis, cum transfundendum est per loca periculosa, oblationes, vel hostium incursions. Item à gerendo bello ex 23. q. 8. per totam. Itemq; à ferenda sententia sanguinis per seipsum ex cap. Clericis, Ne Clerici, vel Monachi, & ex cap. Sententiam, eod. tit. vbi etiam prohibentur, talem sententiam dictare, aut vindictam sanguinis exercere; aut vbi exercetur interesse, aut literas dictare, vel scribere pro vindicta sanguinis destinandis; aut ruptarijs & balistarijs, aljsq; viris sanguinū praefici, aut chirurgiam exercere quae adusionem aut incisionē inducit. Adde cum iuxta tradita in praeced. tract. de irregularitate, obnoxij sint irregularitati, qui in causa sanguinis funguntur muneribus assessoris, consultijs, aduocati, testis, aut notarij attestantis, & scribentis attestaciones, aut eas legentes dum sententia sanguinis publicatur: Clericos consueverunt prohiberi ea ipsa munera obire; de qua re Troius, De perfecto Clerico, cap. 23.

Reducitur praeterea obligatio qua Clerici tenentur abstinere ab alijs officijs secularibus, in quorum usu interdū proceditur vsq; ad effusionem sanguinis; adeo vt nequeant esse Vice-reges, aut Vicecomes, aut locum tenentes Principis secularis; nec aliud seculare officium exercere, per quod debeant generaliter ius reddere secularibus, ex capit. Sed nec, Ne Clerici, vel Monachi, &c. vbi num. fin. Panormit. d. notat: & confirmatur per cap. Clericis eodem titulo, vbi idem Panormit. num. 10. ait, quod Clericus possit esse consiliarius Principis secularis, non tamen officialis iustitiae exercenda.

Reducuntur denique alia multa: quale est primo, quod Clericus maioribus Ordinibus initiatus, aut beneficiarius nō possit esse Aduocatus in foro seculari, etiam si causa sit solum civilis, prout habetur ex cap. 1. & vltimo De postulando. Vbi tamen additur exceptio; nisi defendat se, aut suam Ecclesiam vel personas coniunctas, vel personas miserabiles. Nec item, *pari ratione*, possit in eodem foro Procurator esse, iuxta citatum cap. vltimum, & cap. secundum & quartum, Ne Clerici, vel Monachi, & c. Nec etiam possit esse Tabellio, iuxta cap. Sicut, eodem titulo. Quae eadem iam docuimus cum in praeced. lib. 25. tract. vltimo egimus de praedictarum personarum officijs.

21. Quale est secundo, quod ex cap. Si diligenti, De foro competentis, Clericus Clericum in ius coram Iudice laico, vocare non potest. Item quod Clericus non debeat iurare in manibus laici, ex cap. penult. 32. quaest. 5. De quo plenius in praeced. lib. 19. cap. vltimo sect. 11.

23. Quale est praeterea illud (de quo Syluest. in verbo, Medicus, quaest. 2. consulendus est) quod constitutus in maioribus Ordinibus, aut beneficiarius, non possit artem medicam, aut chirurgicam exercere; nec ei pro praecipuo studio operam dare, ex cap. 3. & vltimo, Ne Clerici, vel Monachi, &c. Item quod non debeant fieri ministri laicorum, nec in rebus eorum procuratores esse, ex cap. Sacerdotibus, eodem titulo.

Atque omnes hae obligationes ad honestatem vitae Clerici spectant quoad exteriorem hominem, quibus si in interiori homine accedant quinque illa ornamenta de quibus Toleus in cap. vltimo libr. 1. Instructionis Sacerdotum: nempe charitas, religio, sanctitas, scientia, prudentia: nullus poterit esse locus dubitationis, quin merito sit status Clericalis tot sit priuilegijs, & immunitatibus auctus supra laicalem, quot in citata sectione prima diximus, itemque in libro nono, explicando canones Bullae Cænae Domini, quibus Ecclesiastica libertas protegitur.

CAP. III.

De obligationibus satisfaciendi oneribus, quae annexae fuerint beneficiarum acquisitioni.

SUMMARIUM.

24. Obligatio beneficiarum ad curam expeditioem bullarum Papalium.
25. Obligatio satisfaciendi professionem orthodoxae fidei.
26. Ea est cum obligatione ad restitutionem, nisi ignorantia inuincibilis excuset.
27. Quaedam circa eandem notanda.
28. Obligatio olendi annuatim.
29. Ea non admittitur in Gallia.
30. Obligatio soluendi quindennia.
31. Ealocum non habet, cum beneficium vnitur dignitati Ecclesiastica.

PRIMA huius generis obligatio ceteri potest, vt beneficiarius post beneficium obtentum, teneatur ad expeditioem Bullarum Apostolicarum, quoties illud fuerit per Sedem Apostolicam collatum, vel confirmatum, vel vnitum. De hac textus habetur in Extrauag. communi, Iniunctae, De electione: & apertior in Bulla Iulij tertij, quae incipit, Sanctissimus; per quam vniuersae statuuntur ad omnia beneficia, quaeunque illa sint, apud sedem Apostolicam obtenta, vel per collationem; vel per confirmationem, vel per vnitionem, vel per quamcunque aliam dispositionem super retinendis beneficijs: post promotionem ad illa, requirit Bullarum expeditioem, ad eorundem possessionem apprehendam: siq; ante expeditas Bullas ipsas possessio apprehendatur, apprehedentes pro intrusis, & violentis detentoribus haberi, nec facere fructus suos, sed teneri eos restituere: neque suffragari eis decretum de annali, aut triennali possessione (de quo postea suo loco, cum de modis acquirendi beneficia) ipsoque iure priuari beneficijs obtentis, quorum possessionem acceperint non expeditis bullis, & ad eadem inhabiles reddi. Hae ex eadem bulla: quae Azor refert in 2. par. Moral. Instit. libr. 7. cap. 1. sub finem: subiungit quae in hac re praxis sit Romanae Curiae. Eum videat, qui volet: quia ad institutum nostrum sufficit monere, propositam obligationem non habere locum quando beneficium confertur ab Ordinario, cum poenae nō sint extra suum casum extendendae: adeo vt ille qui post collationem eam factā apprehenderit possessionem literis nondum expeditis, in illas poenas minimē incurrat.

SECUNDA OBLIGATIO est, vt prouisi de quibuscunque beneficijs annexam habentibus curam animarum, teneantur à die adeptae possessionis, *minimum intra duos menses*, in manibus Episcopi, vel eo impedito coram generali Vicario seu Officiali ipsius, publicam facere orthodoxae fidei professionem. Similiter prouisi de canonicibus, & dignitatibus in Ecclesijs cathedralibus; non solum coram Episcopo, vel ipsius Officiali: sed etiam in capitulo eandem facere tenentur. Quae obligatio tam horum, quam illorum habetur ex Concil. Trident. sess. 24. De reform. cap. 12. & ex Bulla Pij quarti quae incipit, Iniunctum, & cum eodem Concilio circumfertur.

Poenam vero id ipsum Concilium addit: vt tales alioquin non faciant fructus suos: nec illis possessio suffragetur. Quibus verbis duo significantur; vnum quidem prioribus; quod est obligationis huius transgressores esse inhabiles ad acquirendum dominium fructuum. Alterum vero posterioribus;

bus; quod est eisdem transgressores non facere fructus suos, videntur regulæ; De trienniali possessione, De qua in sequenti- bus. Id quod & ratio ostendit, quia talis regula intelligitur de iure, & titulo beneficii acquirendo, non autem de fructibus post beneficium iam adeptum acquirendis.

In de autem consequens est, eisdem transgressores teneri ad eorundem fructuum restitutionem. A qua, an ignorantia, obliuiove inuincibilis excuset, difficultas est. Pro parte enim affirmante facit, quod acceptum sine acquisitione domini sit restituendum. Pro negante vero, quod talis inhabilitas sit imposita tanquam poena punitiua culpæ, quæ committitur transgressione propositæ obligationis; ignorantia autem inuincibilis facit culpam cessare: quare & poenam, atq; ad poenæ effectum: qualis effectus memorata inhabilitatis, est restitutio facienda fructuum perceptorum. Quam partem in conscientia teneri posse puto: prout post Nauarr. tenet Azor in 2. par. Moral. Institut. lib. 7. cap. 2. quæstio. 2.

Si quasras, quid agendum sit ei, qui culpabiliter post duos menses ab accepto eurato beneficio, vel canonicatu, vel dignitate in Ecclesia Cathedrali, non fecerit professionem fidei. Respondetur debere primo quoq; tempore eam facere, sicut is qui non soluit in termino constituto, obligatur quamprimum soluere, ex cap. Cum dilecti, De dolo, & contumacia. §. Præterea. Id autem ei non proderit quidem ad acquirendum dominium fructuum antea perceptorum, proderit tamen cum retineat titulum beneficii, quo non priuatur per memoratum decretum, ad lucrandos fructus temporis subsequen- tis. Addit Azor in sequenti quæst. 6. talem professionem posse fieri per procuratorem: & in quæst. vltima, cum qui illam se- mel fecerit, quando ad primum canonicatum, vel dignita- tem, vel beneficium curatum promotus fuit, non teneri ean- dem iterare si ei aliquid tale beneficium nouum concedatur. Pro quorum prior, præter ea, quæ ipse adfert, facit do- ctinam recepta de lege pœnali benigne interpretanda: præ- foreim cum illud quod facit per alium, vere dici possit quod ipse fecerit. Contra posterius vero, quod neque ipse affirmat ab- solute, ceteri possunt facere verba illa Concilij, Teneantur à die adeptæ possessionis.

TERCIA OBLIGATIO est soluendi annatas: de quibus multa Azorius in eodem lib. 7. cap. 12. in quibus immorari in- stitutum nostrum non compellit nos. Cui sufficere poterit, quod habet Gigas de peniionibus, quæstione 26. Bonifi- cium non tam fuisse primum, esse plura in eius vita, qui sta- tuit annatam soluendam ab ijs, qui beneficia à Sede Aposto- lica impetrant: nimirum ut si cui de beneficio excedente va- lorem annuum 24. ducatorum auri de camera prouidetur: dimidium annui valoris beneficii impetrati partem soluat fisco Apostolico. Quæ exactio non videtur magis repre- hendenda in noua lege, quam exactio decimarum ex de- cimis in lege veteri: in qua ex capit. 18. Numerorum, ius- su Dei decima pars fructuum Leuitis & Sacerdotibus solu- batur, & deinde Leuitæ, & Sacerdotes ex decimis sibi à po- pulo redditus Summo Pontifici decimam soluebant, quæ decimæ decimarum dicebatur. Addit idem Gigas per Bullas Pij secundi, & Innocentij octaui, Clericam ob- ligatum ad solutionem annatæ, non soluentem eam, priuati beneficio illo, pro cuius adptione tenebatur solu- ere. Quinetiam cum quis pro alio annatam soluere ob- ligauit, si non soluat statuto tempore, incurrere in excom- municationem, & priuationem omnium beneficiorum suorum.

Cæterum tales, quas vocant Bursales Papæ constitutio- nes, non admitti in Gallia ex Rebuffo notant Coralius in paraphrasi in materiam beneficiorum parte 4. capit. 4. nume- ro 55. & Petrus Gregorius in tertia parte Syntagmatum Iuris vniuersi libro 33. capit. 13. sub finem. Quocirca, ut ijdem addunt, nec Galli videntur regula Cancellariæ de exprimen- do vero valore beneficiorum in impetrationibus: est abili- lis pro pinguisimis dignitatibus Episcopatum, Archie- piscopatuum, Abbatiarum, & Prioratum exigantur com- positiones, quæ dicuntur taxa. In quibus omnibus pro con- scientia tutum ceteri potest illud, quod vidente, nec re- sistente Papa, in vsu est passim; neque continet peccatum manifestum: de quo cum dubium fuerit an aliquod inter-

ueniat in eodem vsu; præsumendum est pro Papa: ut si ipse illum toleret sciens, cum possit prohibere, is existimetur licitus, quantumcunque illius iusta ratio non satis appa- reat.

QUARTA OBLIGATIO est soluendi quinquennia: quæ in locum annatarum successerunt Summorum Pontificum constitutionibus: quibus statuitur, ut decimo quinto quo- que anno ex beneficijs vnitis pio loco seculari, vel regulari virorum, aut mulierum, soluatur media pars fructuum illius anni. De qua re videndus est Azor in citato lib. 7. cap. 13. sub cuius initium, tradit Paulum secundum de ea primum edidisse constitutionem: quæ incipit, Decet Romanum Pontificem. Illam refert Petrus Matthæus in Summa constitutionum Romanorum Pontificum pag. 130.

Dubitatio est autem, An quinquennium solui debeat ex beneficio Ecclesiasticæ dignitati vnito: vt Decanatu, vel Archidiaconatu. Ad quam respondendum est, quod non debeat solui, quia in constitutione Pontificis mentio tantum est de beneficijs vnitis in perpetuum, ideoque amplius non vacaturis, qualia sunt quæ vnuntur domibus, vel congregatio- nibus, vel locis pijs. Beneficium vero vnitum dignitati Ec- clesiasticæ licet sit vnitum in perpetuum, vacare tamen solet cum dignitate cui est vnitum: vnde ex tali vnione fiscus A- postolicus non fratatur annata.

QUINTA OBLIGATIO est soluendi annuam pensionem à Sede Apostolica beneficio impositam. Pro cuius intelligenti- a sufficient dicenda in sequenti cap. octauo. Sexta addi potest suscipiendi ordinem requisitum ad beneficium quod acquiritur: quæ in particulari declarata videri potest apud Tabienam, Beneficium, tertio, quæst. 20.

CAP. IV.

De Beneficiorum obligatione recitandi ho- ras canonicas.

SUMMARIVM.

32. Ex iure ad beneficium non oritur talis obligatio, & differentia habentium ius in beneficio.
33. Difficultas an talis obligatio cadat in non initiatorum sacro Ordine, cuius beneficium non sufficit ei ad honestam sustentationem.
34. Cur pars affirmans sit tenenda in praxi.
35. Cur recitanda pars negans.
36. Solutio rationum quibus eadem pars confirmatur, & causæ vera ob quam beneficiatus tenetur ad recitationem horarum canonicarum.
37. Difficultas de ijs, qui habent titulum beneficii, quod non possident, aut cuius fructus non percipiunt, obligentur ne ad recitationem horarum canonicarum.
38. De ea tenenda in praxi.
39. Is qui primo anno, aut vltimus n. hil percipit ex consuetudine, aut statuto sua Ecclesia obligatur ad recitationem horarum canonicarum.
40. Non: em qui habet quidem verum titulum beneficii, sed per lit. m. impeditur à possessione.
41. Nec item pensionarius, aut coadiutor datus beneficiato, aut expectatiuum tantum habens.
42. Obligatio recitandi horas canonicas est sub mortali.
43. Item q. cum obligatione ad restitutionem fructuum perceptorum: idq. etiam non expectata iudicis condemnatione.
44. Quatenus, & cui faciendæ sit talis restitutio.
45. Quomodo sit accipiendum quod talis restitutio fieri debeat fabricæ beneficii, aut pauperibus.
46. Non cessat proposita obligatio ex eo, quod alia onera beneficii sint impleta: & duo casus in quibus talis restitutio non potest fieri fabricæ, aut pauperibus.
47. Dubitatio, An ad propositam restitutionem teneatur, qui recitauit quidem horas canonicas, sed sine debita attentione.
48. Pars illius affirmans est tenenda.

Cætera